

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofredactie: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht, Telefoon 2077. Mederedacteurs: Jos. Cremers, Looiersgracht 5, Maastricht, Tel. 208. Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College, Valkenburg (L.), Telef. 35. R. Geurts, Echt. Penningmeester: ir. P. Marres, Villa „Rozenhof“, St. Pieter-Maastricht, Postgiro 125366 ten name v.h. Nat. hist. Gen., Maastricht. Drukkerij v.h. Cl. Goffin, Nieuwstr. 9, Tel. 45.

Verschijnt Vrijdags voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan alle Leden van het **Natuurhistorisch Genootschap in Limburg** gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging Maandelijksche Vergadering op Woensdag 7 Nov. 1934. — Verslag van de Maandelijksche Vergadering op Woensdag 3 Oct. 1934. — R. Geurts. Slangen in Midden- en Noord-Limburg. — G. H. Waage. Een posthuum werk van Pater Erich Wasmann S. J. — J. E. van Veen. Die Cypridae und Bairidae des maastrichter Tufkreide und des Kunrader Korallenkalkes von Süd-Limburg (Schluss). — Ir. J. P. Schuitemaker en Dr. C. J. H. Franssen. Harsen en Insecten (Slot). — A. de Wever. Brunella laciniata L. — Robert Leruth. Exploration biologique des cavernes de la Belgique et du Limbourg hollandais. XVIe contribution, Crustacés aquatiques.

Maandelijksche Vergadering op WOENSDAG 7 NOV. 1934

in het Natuurhistorisch Museum, precies 6 uur.

VERSLAG VAN DE MAANDELIJSCHES VERGADERING OP WOENSDAG 3 OCT. 1934.

Aanwezig de dames: A. Kemp-Dassen en B. Vankan en de heeren: Jos. Cremers, L. Grossier, P. Marres, J. Rijk, P. Kleipool, M. Mommsers, G. Caselli, L. Grégoire, L. Berg, M. Kemp, A. Kengen, N. Ploem, P. Marres Jr., Br. Bernardus, W. Prick, M. Schoonbrood, E. Kruytzer, H. Jongen, J. Visser, D. v. Schaik, Br. Christophorus, H. Schmitz S.J., F. v. Rummelen, J. Maessen en G. Waage.

De Voorzitter opent met een woord van welkom de vergadering en geeft 't woord aan den heer Kruytzer, die den Voorzitter een doode adder overhandigt, gevangen ten noorden van de spoorlijn Roermond—München-Gladbach in een heigebied met vennen. De Voorzitter dankt den gever zeer en zegt, dat 't hem zeer verheugt een adder uit Limburg te hebben, het eerste exemplaar, dat hij van dit reptiel uit Limburg in handen krijgt. De heer Waage zegt, dat hem medegedeeld was, dat de adder ook in de omgeving van Echt zou voorkomen. Ik heb me daarop tot ons medelid, de heer Geurts te Echt gewend, die mij enkele mededeelingen deed omtrent „Slangen in Midden- en Noord-Limburg” (Zie artikel in dit Maandblad).

Namens ons medelid, den heer J. de Haan, Weert, vermeldt de Voorzitter, dat de heer de Haan dezen zomer in de buurt van Ell (L.) 'n *Apatura iris*, weerschijnvlinder, heeft gevangen en dat zich in particulier bezit te Weert 'n opgezette dwergstern, *Sterna albifrons albifrons* Pall. bevindt. Deze vogel, welke volgens Hens nog nimmer in Limburg is waargenomen, werd 2 jaar geleden, tusschen Nederweert en de grens van Noord-Brabant—Limburg geschoten.

De bijenwolf, *Philantus triangulum* F., komt ook dit jaar weer in de buurt van Weert zeer veel voor. Ter plaatse, waar deze huist, zag de heer de Haan vaak dezelfde sluipwespen. Hij heeft hiervan den Voorzitter een exemplaar ter hand gesteld. Waarschijnlijk is 't *Mesostenus subnoxius* Grav.

De heer de Haan zal materiaal verzamelen en door kweekproeven trachten te achterhalen of deze sluipwesp inderdaad bij *Philanthus triangulum* paratiseert, wat niet onmogelijk is.

Nog ontving de Voorzitter van den heer de Haan 'n prachtig geconserveerde afgestroopte huid eener gladde slang, *Coronella austriaca* Laur. laevis Lac.)

De heer de Haan heeft dit beestje, 't welk dit jaar in de buurt van Weert zeer veel voorkomt, sinds eenigen tijd levend in een terrarium.

Volgens Prof. Dr. P. N. van Kampen en J. Heimans (zie Fauna van Nederland) is de lengte tot 84 cm, maar gewoonlijk korter (♂ tot 60, ♀ tot 70 cm).

Goed en wel gemeten, haalt 't levende exemplaar van den heer de Haan 110 cm! Doordat 't beestje kortgeleden vervelde, kwam z'n oud, zoo mooi geconserveerd plunje in ons bezit.

Naar aanleiding hiervan deelt de Voorzitter nog 't volgende mede.

Volgens de boeken voedt de gladde slang zich

met muizen, kikvorschen, wormen, insecten en zelfs kleine vogels. 't Exemplaar hetwelk we verleden maand ontvingen van den heer Smeets, kijkt naar kikvorschen heelemaal niet om. Ditzelfde constateerde de heer de Haan, die z'n beestje in 't leven houdt door 't voederen met hagedissen.

De Voorzitter laat verder zien 'n nest van een veenmol, afkomstig uit Maasbree, in welke buurt die insecten veel voorkomen en vertelt over de ontwikkeling en leefwijze dezer eigenaardige niet zelden zeer schadelijke dieren.

De heer Rijk verbetert eerst een tweetal fouten in het verslag der vergadering van 6 Juni 1934, Maandbl. 1934, No. 6.

1e. Var. *obscura* van *Dasychira fascelina* moet zijn var. *concolor* van *Das. pudibunda*.

2e. *Pesia* moet zijn *Sesia*.

Vervolgens toont hij enkele belangrijke vangsten van de laatste maanden te Meerssen.

Gluphisia crenata, sporadisch voor Europa, in Nederland 2 × waargenomen (Maastricht, Breda), Meerdere exemplaren gevangen.

Calymnia diffinis in Nederland gevangen in Friesland bij Doetinchem, Breda, den Haag en Bloemendaal. 2 ex.

Gastropacha populifolia. Zeldzaam. Dat, zooals Ter Haar zegt, de teekening gelijk zou zijn aan die van *quercifolia* is niet juist. De voorvleugels hebben 5 banden i. p. v. 3. 1 ex.

Cirrhoedia xerampelina, gevangen bij Maastricht, Tegelen, Dordrecht en Rotterdam. Nu 3 ex.

Gortyna ochracea, zeldzaam. De rups leeft in de takken van vlier en stengels van toorts, valerian en klis. 2 ex.

Leucania L. album. 4 × in Nederland gevangen. Maastricht, Utrecht en 2 × in 1920 bij Roermond door den heer Lückner. 2 ex.

Verder ving de heer G. A. Graaf Bentinck tijdens zijn verblijf te Meerssen twee Micro's, nieuw voor de Nederlandsche fauna en wel *Conchylis roseana* en *Borkhausania formosella*.

De heer Schoonbrood toont enkele vangbanden van vruchtboomen met talloze larven van den appelbladroller. Een band is kapot gepikt door een mees, die hier menige, vette larve ving. Verder toont hij eenige bladeren van een sering met blaasmijnen, waarin meerdere rupsjes te gelijk leven van *Gracillaria syringella* Hübn. De heer Maessen overhandigt den Voorzitter een aantal wantsen. De heer Kengen toont een bewerkt stuk kiezel, dat gehouden wordt voor een voetsploeg of hak uit 't Jongste Steentijdperk. Het is gevonden te Caberg, Pater Schmitz overhandigt een posthuum artikel van wijlen Pater Detmmer „Vier neue Neuroterus-Arten aus Japan."

De Voorzitter deelt nog het volgende mede:

In de vorige vergadering sprak de heer Kruytzer de meening uit, dat 't „Geldersche Bijenboek" van kapelaan Hendrix te Lottum uit 't jaar 1786, nooit in druk zou verschenen zijn.

Ons medelid Dr. D. Mac Gillavry te Amsterdam, maakt er ons attent op, dat hij in 't bezit is van een gedrukt exemplaar, 't welk, blijkens de pagineering, is verschenen in een tijdschrift. Ze

werd daarin afgestaan door M. J. Janssen van Well, 4 Sept. 1890.

't Blijkt ons, dat de bijdrage te vinden is in „Publications" van 't Geschied- en Oudheidkundig Genootschap in Limburg, dl. XXVI, p. 373—440.

M. J. Janssen is niemand anders dan de verdienstelijke Limburgsche historicus, destijds kapelaan te Well en later pastoor te Meerloo. Begin 1934 nam hij als dusdanig ontslag en overleed eenige maanden later.

Door de zorgen van den heer M. Kemp kwam onze Bibliotheek ook in het bezit van dit „Bijenboek".

Niets meer aan de orde zijnde sluit de Voorzitter de vergadering.

SLANGEN IN MIDDEN- EN NOORD-LIMBURG. *

door R. Geurts.

't Is opvallend, dat in den laatsten tijd in deze streken meer slangen gezien en gevangen worden dan een tien, twintig jaren geleden. Voor zoover ik de voorwerpen zelf zag of af kon gaan op betrouwbare nauwkeurige beschrijving, was het steeds de Gladde Slang.

Misschien is 't veelvuldiger voorkomen slechts schijn, doordat in 't laatste decennium op een grooter aantal scholen, van U. L. O. tot H. B. S., in de Nat. Hist.-les de aandacht van een talrijker schare leerlingen op deze reptielen gevestigd wordt en dus meer er op gelet in de natuur. Bestaat er echter een recente toename van dit „slangengebied" (in werkelijkheid vrij onschuldige beestjes), dan zouden we graag een verklaring hooren van het feit.

Voor het eerst zag ik een ex. van de gladde of bruine slang in 1920 in hooge heide te Echt (Rand Hoogterras). In de jaren 1931—'32 werden 3 ex. gevangen op 't Hoogterras te Echt-Koningsbosch, respectievelijk ± 60, 70 en 80 cm lang (de laatste twee waren prachtdieren). Ze vonden een plaats in het terrarium van de ULO-school. Bij gebrek aan geschikt voedsel of anderszins (vliegen en jonge kikkers versmaadden ze) gingen ze achter-eenvolgens dood. Wel stroopten ze vaker hun „hemdje" af.

In 1933 werden in de buurt van Reuver 2 oude dieren en 5 jonge gevangen. De laatste waren ± 5 cm lang. Ze kwamen alle terecht in 't terrarium van de lagere school te Lilbosch-Echt. Ze werden gevoed met melk en vliegen. Door onvolgende verzorging in de vakantie bleven ze ook daar niet in leven.

Onlangs werd één gladde slang gevangen te Vlodrop en werden er twee gezien in de buurt van Herkenbosch.

Uit Weert kunnen vermeld worden 2 vangsten bij 't gehucht Leuken. De eerste bestond uit 2 stuks, die in de lagere school aldaar werden onderge-